

Derfor skal du bruge

HAVE-/PARK- KOMPOST

DERFOR SKAL DU BRUGE HAVE-/PARKKOMPOST

Udgivet af Økologisk Landsforening 2018

Forfatter

Michael Tersbøl, ØkologiRådgivning Danmark

Redigering og korrektur

Janne Aalborg Nielsen, Økologisk Landsforening

Karen Munk Nielsen, Økologisk Landsforening

Forsidefoto

Janne Aalborg Nielsen, Økologisk Landsforening

Layout

Julie Röhde, Økologisk Landsforening

Mai Tschjerner Simonsen, Økologisk Landsforening

Tryk

KLS Pureprint A/S

'Derfor skal du bruge have-/parkkompost' er udgivet af Økologisk Landsforening 2018 i projektet 'Kompost - en central del af indfasning af alternativer til konventionel husdyrgødning', som er støttet af Fonden for Økologisk Landbrug, Promilleafgiftsfonden for Landbrug og Erhvervsudviklingsordningen under Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikterne og Miljø- og Fødevareministeriet. Kataloget kan frit downloades fra okologi.dk og må printes, kopieres og distribueres til ikke-kommercielt brug. Ved citater og gengivelse i anden litteratur bedes kilden angivet: 'Derfor skal du bruge have-/parkkompost, Økologisk Landsforening, 2018'

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Fonden for økologisk landbrug

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

INDHOLD

Have-/parkkompostens fordele	s. 5
Økonomi	s. 5
Hvad er have-/parkkompost?	s. 7
Hvor fås have-/parkkompost?	s. 7
Sådan bruger du have-/parkkompost	s. 7
Regler for lagring og brug af kompost	s. 7
Erfaringer fra økologiske landmænd	s. 7
Stil krav og tjek kvaliteten	s. 7
Her kan du finde mere viden	Bagsiden

LÆS MERE

Find meget mere viden på Økologisk Landsforenings hjemmeside, www.okologi.dk.

Se bl.a.:

- Det Økologiske Gødningskatalog: okologi.dk/onlinegodning
- Økologiske Efterafgrøder: okologi.dk/landbrug/viden/planteavl/oekologiske-efterafgroeder
- Et mere alsidigt sædskitte ved samarbejde: okologi.dk/landbrug/viden/samarbejde

Følg også med i Økologisk Landsforenings arbejde her:

Foto: Janné Aalborg Nielsen, Økologisk Landsforening

HAVE-/PARKKOMPOSTENS FORDELE

Have-/parkkompost er tilgængelig i hele landet og giver en række fordele for dig som økologisk landmand – til en overkommelig pris.

NÆRINGSSTOFIMPORT

Næringsstoffer tilføres og frigives over lang tid, og kvælstof skal ikke indregnes i gødningsregnskabet eller N-loftet.

KULSTOF-TILFØRSEL FORBEDRER JORDKVALITETEN

Kulstoffet i komposten øger jordens frugtbarhed, struktur og udbyttepotentiale. Såbedet kan blive af bedre kvalitet med bedre planteetablering, og energiforbruget til jordbearbejdning sænkes.

KALKEFFEKT

En skånsom kalkeeffekt opnås ved, at kompost og

organisk stof afgiver en svag base, og derved holder reaktionstallet oppe. Samtidig sænkes iltrykket lidt, så det modvirker manganmangel.

LIV I JORDEN

Med en bedre jordstruktur og organisk materiale fra kompost kommer der mere liv i jorden og større biodiversitet.

ØKONOMISK OVERKOMMELIGT

Næringsstofferne er forholdsvis billige, og komposten giver flere økonomiske fordele.

ØKONOMI

På nogle genbrugsstationer er komposten gratis, men man skal selv betale for fragten. Andre steder skal man betale op til 30 kr. pr. ton eksklusiv levering.

Et ton kompost giver i gennemsnit 10 kg næringsstoffer (N, P og K). I tabellen er den billigste situation stillet op over for den dyreste (kr. pr. ton), og et kg næringsstof udbragt på marken kan altså fås for mellem 3,50 og 8,50 kr.

	Billigst, kr. pr. ton	Dyrest, kr. pr. ton
Kompost	0,00	30,00
Levering	0,00	20,00
Udbringning	35,00	35,00
I alt	35,00	85,00
Kr. pr. kg. næringsstof	3,50	8,50

FAKTA OM HAVE-/PARKKOMPOST

Komposten består af komposteret have- og parkaffald, indsamlet primært fra borgernes haver og i mindre omfang også fra arealer hos virksomheder.

Komposten indeholder pr. ton 4-8 kg N, 1-1,5 kg P og 3-6 kg K pr. ton. Især kvælstofvirkningen er lille og forløber over flere år, mens P og K virker hurtigere. I nogle tilfælde kan der være en kortvarig negativ N-virkning, hvis komposten ikke er helt omsat. Magnesium og svovl er også vigtige næringsstoffer, hvor komposten tilfører 0,5 til 1,5 kg pr. tons.

HVOR FÅS DET?

Kompost fås via de kommunale genbrugspladser, som i mange tilfælde ligger i regi af deres forsynings- og affaldsselskaber. Nederst ses et link til oversigt over selskaberne.

SÅDAN BRUGER DU DET

Man kan sprede 15 ton kompost som topdressing på kløvergræs som en ekstra kaliumkilde tidligt på sæsonen. På pløjede arealer kan man sprede op til 25 ton eller max. 30 kg P pr. ha. og pløje eller harve det ned. Ved at bruge det på kløvergræs eller bælgæd undgår du en evt. negativ N-virkning det første år. En reel virkning på jordens egenskaber vil først opnås ved flere års brug af kompost.

Ud over næringsstofferne får man også de andre produktionsfremmende fordele, f.eks. forbedret jordkvalitet og mere liv i jorden. Det kan der ikke umiddelbart sættes kroner på. Nogle kompostleverandører vil også betale fragt, hvis komposteringen kan foregå på en plads hos dig. Så får du leveret den rå ukomposterede blanding af haveparkaffald, som skal ligge og kompostere i et år eller mere hos dig.

REGLER FOR LAGRING OG BRUG AF KOMPOST

- Have-/parkkompost, der kun består af plantebiomasse eller er blandet med plantebiomasse på ejendommen må opbevares uden overdækning. Kvælstof skal ikke regnes med i gødningsregnskab, men fosfor skal regnes med.
- Materialet skal være komposteret inden spredning.

Der er ikke krav om overdækning under komposteringen eller under opbevaringen.

- Hvis have-/parkkomposten blandes med husdyrgødning eller er blandet med husholdningsaffald/-kompost, skal den opbevares som husdyrgødning, dvs. med overdækning, og både N og P (for hele mængden) skal medregnes i gødningsregnskabet.
- Leverandøren skal medsende en deklaration, der viser analyseresultater for N og P, og hvis der indgår husholdningsaffald tillige indhold af tungmetaller, miljøfremmede stoffer og fysiske urenheder.

ERFARINGER FRA ØKOLOGISKE LANDMÆND

- Kompost er nemt at sprede med møgspreder, men kan slide meget på grejet, hvis der er mange sten i.
- Kompost kan blandes med andet materiale på bedriften, f.eks. ukurant hør, halm, græsslæt og andet.
- Kompost giver en bedre jord - mere ensartet og de dårlige pletter får et løft.
- Kompost gør jorden mere bekvem og det bliver nemmere at pløje

STIL KRAV OG TJEK KVALITETEN

Kvalitetsudfordringer kan nemt være til stede, når man arbejder med have-/parkkompost, da der kan være fejlsorteringer på genbrugspladsen. Tjek komposten på pladsen, inden du får den leveret. Se efter for store sten, store grene, fremmedlegemer af metal, plastik, glas m.v. Hvis der er flere fremmedlegemer end du kan overskue at samle fra, skal du ikke aftale at modtage det. Komposten skal være velomsat og gennemvarmet, så ukrudtsfrø er gået til grunde. Ukrudtsfrø kan tjekkes ved at stille en portion kompost til spiring, evt. blandet op med lidt sand.

Foto: Bjarne Hansen
Have-/parkkompost består af komposteret have- og parkaffald, og kan give dig en række fordele, herunder forbedret jordstruktur.

HER KAN DU FÅ MERE AT VIDE

Liste over affaldsselskaber

landbrugsinfo.dk/Oekologi/Planteavl/Sider/3694_06-2017-CALA-Have-parkaffald-potentiale-paa-oekologiske_marker.pdf
(bit.ly/2QAXZsm)

Online økologisk gødningskatalog

okologi.dk/landbrug/viden/det-oekologiske-goedningskatalog

Artikel og film om have-park-kompost

okologi.dk/landbrug/viden/planteavl/recirkulering-nye-goedninger

